

Ankara Tabip Odası Bülteni

Çağdaş Hekim Gelecekte Yanadır!

Sayı 3, Mart 1990

Bir 14 Mart daha kutlanırken

Her şeye rağmen iyimseriz!

21. yüzyıla yaklaşırken bir 14 Mart Tıp Bayramını daha sıkıntılar içinde kutluyoruz. Geleneksel törenlere, yemek ve balolara rağmen, sağlık sisteminin içinde bulunduğu kriz sürüyor.

Halk, verilen sağlık hizmetinden memnun değil. Sağlık personeli yaptığı işten hoşnutsuz. Üstelik karşılığında elde ettiği yaşam düzeyini de yetersiz görüyor. İktidar yetkilileri de aslında sağlık sisteminin bozukluğunu kabul etmiş görünüyor. Yine de yıllardır yasa tasarıları ve parlak projelerle sorunları çözme iddiasını sürdürüyor. Ama sorunlar olduğu yerde duruyor.

Biz hekimler, sağlık sisteminin sorunlarının çözümünün

mümkün olduğuna inanıyoruz. Yıllardır sürdürülen hatalı uygulamalar sonunda içinden çıkılmaz hale gelen, şimdi de iktidarın piyasa ekonomisinin acımasız koşullarına terk ederek sırtından atmaya çalıştığı sağlık hizmetleri, yaygın, ulaşılabilir, çağdaş ve eşit olarak verilebilir. Hekimler ve diğer sağlık çalışanları gönül rahatlığı içinde severek işini yapabilir, emeğinin karşılığını alabilir.

Inanıyoruz ki;

Türkiye'deki hekimler ve sağlık çalışanları, halka layık, çağımızın yeniliklerine uygun bir sağlık hizmeti verme yetenek ve potansiyeline sahiptir. Yurtdışından doktor ithal ederek sorunla-

ra çözüm arayan anlayışı üzüntüyle karşıyoruz. Çözüm ülkemizdedir.

Inanıyoruz ki;

Türkiye'deki hekimler ve sağlık çalışanları en az diğer ülkelerdeki meslektaşları kadar eğitim görme, modern koşullarda çalışma, örgütlenme ve emeğinin gerçek karşılığını alma hakkına sahiptir. Bütün vaatlere rağmen 1990 yılı Tıp Bayramı'nda da bu hakları henüz elde etmemiş bulunuyoruz.

Sağlık sistemindeki sorunların çözümünü için, iktidarların da bunlara inanması gerektiğini düşünüyoruz. Hekimler, bilgi ve becerilerini özgürce uygulayabilme olanağı bulduklarında, sağlık hizmetlerinde büyük başarılar elde ettiklerini geçmişte birçok kez kanıtlanmışlardır.

Bugün de, artık kördüğüm haline gelen sağlık sorunlarına çözüm bulmak mümkündür. Yeter ki, hekimlere ve sağlık çalışanlarına güvenilsin, mesleğini uygulamada söz ve karar hakkı tanınsın, emeğinin karşılığı verilsin.

Bültende şimdiye kadar hep olumsuzluklardan söz etmek zorunda kaldık. Bundan dolayı da zaman zaman eleştiriler aldık. Şimdi yaygın bir karamsarlıkla girilen 14 Mart Tıp Bayramı'nda tersini ifade etmek istedik.

Hekimlik, her gün onlarca sorunla karşı karşıya kalan, ama bunları çözmek için çaba gösteren bir meslek. Toplumsal sıkıntılara rağmen bu çabayı göstermek için bazal bir iyimserlik gerekli. Hekimler içinde büyük çözümlü buna sahip olduğuna inanıyoruz.

ATO Başkanı Dr. Selim Ölçer'in 14 Mart Konuşması

Ülkemizde Sağlık sektöründe ilginç, yorumu kolay bir çelişki yaşanmaktadır. Hekimlerimizin bireysel ve ekip- lere bağlı çalışmaları ulusal ve uluslararası platformlarda başarı kazanmaya devam ediyor. Son bir yılda Ankara'da yapılan pankreas, kalp, karaciğer nakilleri, kardiyovasküler alanındaki diğer başarılar, ülkemizin kısıtlı olanaklarıyla özveriyle gerçekleştirilen deneysel çalışmalarının hepsi birer övünç kaynağımızdır.

Tümüyle gurur duyduğumuz bu çalışmalardan ikisi (Prof. Dr. Fahrettin ALPASAN ve arkadaşlarınca gerçekleştirilen Türkiye'de ilk pankreas nakli ve Prof. Dr. Mustafa İLHAN ve arkadaşlarınca yapılan Koasiyel biyoessey metodu ile solunum yolları epiteliinden kaynaklanan düz kas gevşetici faktör (EpDRF) salıverilmesinin gösterilmesi) Odamızca, (deneysel araştırmalara verdiği önem ve ülkemizde transplantasyonun öncüsü olması nedeniyle) eski başkanımız, değerli öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet YAYCI-OĞLU adına düzenlediğimiz Bilim ödülüne layık görül-

Bakanlık yetkilileri ve hekim temsilcileri biraraya geldi Sağlık politikaları tartışıldı

24.2.1990 tarihinde yapılan "Son Dönem Sağlık Politikaları ve Hekimlere Yansımaları" gündemli forum beklediğimiz üstünde renkli geçti.

Geçen ayki bültenimiz baskıya girdikten sonra Sağlık Bakanlığı'ndan Dr. Seçkin Sarı'nın Bakanlık adına katılacağını bildiren bir yazı aldık. Bu durumu bültende belirtmek teknik yönden mümkün olmadı.

Ama asıl sürpriz forumdan bir gün önce Bakan Halil Şıvgın'ın toplantıya katılacağını duyurması idi.

Forumla gelenler, kapı önünde dizilmiş bürokrat arabaları ve salonda roketatar bataryalarını andıran bir düzenle karşılaştılar. Bakan, üst düzey bürokratlar ve başhekimlerin de hazır bulunmalarını isteyerek "multivizyon" adlı bir şov yapmak istemişti.

Forum Dr. Selim Ölçer'in, An-

kara Tabip Odası olarak sağlık hizmetlerinden yararlanmanın bir insan hakkı olduğunu ve herkese erişilebilir ve nitelikli hizmet vermenin, bunun finansmanının bir kamu görevi olması gereğini savunduklarını vurgulayan konuşmasıyla açıldı.

İlk söz TTB Genel Başkanı Dr. Nusret Fişek'e verildi. Nusret Hoca, DPT'nin bir İngiliz firmasına 1,5 milyar TL'sine hazırlattığı raporda dahi bu altyapı yetersizliği ile, kamu sağlık harcamalarının bu zavallılığı ile, sağlık yöneticisi fukaralığının bu derecesi ile sağlık sigortasına geçişin imkansızlığının belirtildiğini anlatarak "Düşünün ki, adamlara parasını verip elbise ismarlamışsa-

Devamı 4. Sayfada

Devamı 7. Sayfada

Bakanlık yetkilileri ve hekim temsilcileri ATO'nun düzenlediği forumda bir araya geldi

Sağlık politikaları tartışıldı

Baştarafı 1. Sayfada

sonra sigortanın gündeme gelebileceğinin de yazıldığını söyleyen Dr. Fişek "5 yıl sonra kim öle kim kala" diye sordu.

Sonuç olarak sağlık sigortası tasarısının bir uyutmaca ve bir aldatmacadan öteye gitmediğini vurgulayan Dr. Fişek'i, Bakan bile alkışlar gibi görünürken etrafındaki bürokrat ve başhekimlerin sessiz kalışlarını salonu dolduran hekimler ibretle izlediler.

Daha sonra gösteriye geçildi. Kaldıysa henüz görmeyenler için yazalım. Şu ünlü "icraatın içinden" in aynı. Tek eksiği sonunda "Koy bir kaset neşemizi bulalım" bölümünün olmaması. Halbuki pembe bulutların üzerindeki uçuşun sonuna çok yakıştırdı.

Bu pembe uçuşun verdiği havayla Bakan kürsüye gelerek soruları cevaplamak istediğini bildirdi. Ve sorular yağmaya başladı. Doğrusu hiçbirini yenir yutulur gibi değildi. Yalnızca bazılarını yazalım. Aile hekimliği ne demekti? Bu uygulamayla koruyucu hizmetler kaderine mi terkedecekti? Bizat Bakan'ın verdiği rakamlarla toplanacak primler 3000 kişiye hizmet veren bir aile hekiminin maaşına ancak yeterdi. Peki diğer sağlık çalışanlarının ücretleri, tedavi-bakım vb. giderleri ne olacaktı? SSK ve Bağ-Kur'un hali ortadayken 25 milyon kişiden toplanacak toplam prim miktarı ne olacaktı? Tek tek kişiler kaç lira prim miktari ne olacaktı? Tek tek kişiler kaç lira prim karşılığında hangi hizmetlerden ücretsiz yararlanacaklardı? Sonuçta bu sigorta gerçekleşirse halktan karşılıksız vergi toplamaktan farkı ne olacaktı?

Bakan ilk birkaç sorudan sonra kıymetli vaktinin azlığından dolayı bütün sorulara toptan cevap vermeyi tercih ettiğini söyledi. 25. sorudan sonra da "yeter artık" demek durumunda kaldı.

Sonra da cevabını verdi. Yarın saatlik konuşmanın en anlaşılabilir yerleri "hep birlikte...milli sağlık politikası...sizler destek olursanız yapamayacağımız iş yoktur ... sorulan soruların ce-

vaplarını hep birlikte tartışarak bulacağız ... Vehbi Koç da parasını vermesin mi? ..."den ibaretti. Anladık ki sorduğumuz soruların cevaplarını da bizler vermek zorundaydık. Bu neşeli konuşma salondaki doktorların kahkahaları ile karşılarken başhekim ve bürokratlardan hak ettiği alkışı aldı. Forumun öğleden sonraki bölümü ekonomist Doç. Dr. Oğuz Oyan'la açıldı. Doç. Oyan son 10 yılda izlenen ekonomi politikalarının sistematik biçimde dar ve orta gelirli aleyhine gelir dağılımını bozduğunu, bu durumun sosyal politikalara yansımalarının sağlık ve eğitim türü kamu harcamalarının budanması olduğunu rakamlar ve belgelere dayanarak anlattı. Getirilmek istenen sigorta tasarısıyla yılda 900 milyar TL'dan fazla para toplanamayacağını bunun ise genel bütçeden ayrılamayacak bir para olmadığını açıkladı. Sigorta priminin bir tür dolaylı vergi olduğunu ve dolaylı vergilerin gelir dağılımını daha da bozan bir araçtan başka anlam taşımadığını belirtti. Doç. Oyan, doğru çözümün, vergi adaletini sağlayarak, asıl vermesi gerekenlerden vergi alıp sağlık harcamalarını buradan karşılamak olduğunu, ancak iktidarın siyasi tercihinin tam aksi yönde bulunduğunu vurguladı.

Öğleden sonranın 2. konuşmacısı Dr. Seçkin Sarı idi. Dr. Sarı'nın, forum yöneticisinin sabah Bakan'ın cevaplandırdığı sorulara Bakanlık adına cevap vermesini dilemesi üzerine, Bakanlık adına değil Ankara Hastanesi Başhekimliği sıfatıyla foruma davet edildiğini söylemesi, ilginçti. Dr. Sarı hekimin kutsal bir varlık olduğunu, geçim sıkıntısı çekmemesi ve hastayla arasında para alışverişi olmaması gerektiğini, değişik fikir ve görüşlere sahip hekimler bulunmasına çok olumlu baktığını ve son kertede kendisinin bir hekim olması-na bağlı olduğunu sanıyoruz. Dr. Sarı "Bakanlığın her yaptığı iş hukuk dışı, keyfi ve hekim çıkarlarına aykırı iken sözlerinize na-

sıl güvenebiliriz" anlamına gelen bir soruyu, soran hekimin üslubundaki incelikten dolayı olacak galiba anlayamadı.

Daha sonra Ankara Tabip Odası adına Dr. Nevzat Eren söz aldı. Dr. Eren sigorta kavramının kamu oyunda olumlu, sıcak bir imaja sahip olduğunu ve Bakanlığın bu imajı sömürmek istediğine değinerek, sigortanın bir finansman modeli olarak başlıbaşına iyi veya kötü olarak tanımlanamayacağını anlattı. Sigortaya geçilebilmesi için temel sağlık hizmetlerinin dengeli ve yeterli şekilde verilmesi, ikincibasamak hizmetlerinin ve sevk sisteminin geliştirilmesi için temel sağlık yöneticisi yetiştirilmesi gerektiğini; bunun için Devlet'in sağlık hizmetlerine harcadığı paranın acilen artırılmasının şart olduğunu açıkladı. Ulusal geliri düşük ve gelir dağılımı ileri derecede bozuk bir ülkede sigortacılığın mümkün olamayacağını da söyleyen Dr. Eren, bu işe kalkışılırsa talep patlamasına cevap verilemeyeceği için halk ayaklanmalarının bile bekleneceğini vurguladı. Temel Sağlık sorunlarını çözen ve sigorta sistemini uygulayan ülkelerde harcamaların gereksiz yere artması, herkeşe ihtiyacı olan hizmetin verilememesi gibi sorunlarla karşılaşıldığını da belirtti. Dr. Eren rakamsal örneklerle bu tasarıda öngörülen kesimden yeterince prim toplanamayacağını ve toplanabilecek miktarın yalnızca hekimin emeğini karşılamaktan bile çok uzak kalacağını bildirdi. Dr. Eren elinde Sağlık Bakanlığı imzalı iki ayrı taslak olduğuna, bunların bile birbirlerine benzediğine ve tasarlarda bürokratik örgütlenmeden başka hiçbir açıklık olmadığına işaret ettikten sonra, Bakanlığın ne yapmak istediğini bilmediğini belirtti.

Konuklar arasında bulunan ve Bakanlık Danışmanı olduğu ifade eden Dr. Serdar Savaş'ın, daha önce, yasa tasarısını kendisinin yazdığını ve hukuk tekniği açısından çok iyi olduğunu söylediğini herhalde unuta-

rak, Dr. Eren'in konuşmasının sonundaki eleştirilere katıldığını bildirmesi ilginç karşılandı.

Daha sonra söz alan Sayıştay Başkanlarından Musa Özdemir, çok net ve güçlü ifadelerle sosyal devlet ilkesinin nasıl hiçe sayıldığını ve sigorta primlerinin neden ancak özel sigorta şirketlerinde toplanabileceğini anlattı. Devlet'in bu tasarıyla komisyonculuk yapmaya kalktığını vurguladı. Musa Özdemir döner sermaye gelirlerinden prim dağıtılması uygulamasının iş güvenliğine zarar getireceğini, sağlık personeli arasında büyük geçimsizliklere yol açacağını ve hizmetin bilimsel-ahlaki özelliklerini tahrip edeceğini de belirtti.

Son konuşmacı TEB Genel Sekreteri Ecz. A. R. Karaca Sağlık Sigortasının iyice tartışılmadan uygulanmasının sakıncalarına, ilaç tüketim ve dağıtımda yaratacağı belirsizliklere ve ilaç tüketimini gereksiz şekilde arttırabileceğine değindiği konuşmasında tasarayı tartışmaya açtığı için Sağlık Bakanı'na teşekkür etti.

Daha sonra salonda kalanlar, kolay unutulmayacak bazı konuşmalara tanık oldular. Bakanlık Danışmanı olduğunu söyleyen Dr. Savaş, emeklerinin karşılığını alamadıklarından yakınan bir grup sağlık memuruna, sözleşmeli olduklarında pazarlık güçlerinin artacağını müjdeleyerek bir "liberalizm" dersi verdi. Aynı derse vergiler ve sigorta primleri konusunda devam etmeye kalkıştığında, Doç. Oyan'dan cevaben aldığı yurttaşlık bilgisi dersi, salonda bulunanlarca ayakta alkışlarla karşılandı.

Davet edilen milletvekillerinden yalnızca Ecz. Öner MISKI forumdaydı. DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel, milletvekili Dr. Ahmet Küçükkel ve Çalışma Bakanı İmren Aykut başarı dileyen telgraflar gönderirken, SHP Genel Sekreteri Deniz Baykal'ın adını taşıyan büyük, ayakta bir çiçek salon girişinde dikkatleri çekti.